

Asia: VN/14277/2025

## **Lausuntopyyntö hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **1. Huomionne ehdotetuista hyte-kertoimen indikaattorien tavoitearvoista (3 §) ja laskentatavasta (3 a §)?**

Diabetesliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa ennaltaehkäisy on välttämätöntä. Kunnissa ja hyvinvointialueilla tulee tehdä tavoitteellisia toimia väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä sairauksien ehkäisemiseksi. Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö antaa tähän myös lisää keinoja ja vaikuttavuutta. Tutkimustiedon valossa ennaltaehkäisevä, tavoitteellinen terveyttä edistävä toiminta on tuloksellinen ja vaikuttava keino vähentää tarvetta kalliimmille sosiaali- ja terveystalvveluille ja näin hillitä hyvinvointialueiden kustannusten kasvua sekä yhteiskunnallisia tuottavuuskustannuksia. Diabetesliitto on pitänyt tärkeänä, että hyvinvointialueiden rahoituksessa lisätään hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen suunnatun rahoituksen painoarvoa.

On erinomaista, että prosessi-indikaattorina on ”Elintapaneuvonnan toteutuminen tyyppin 2 diabetesriskissä oleville Käypä hoito -suosituksen mukaisesti”. Indikaattorin vaikuttavuuden lisäämiseksi sosiaali- ja terveysministeriön tulisi asettaa indikaattorille kriteeristö elintapaneuvonnan sisällöstä ja laajuudesta. Nykyisellään HYTE-kertoimeen liittyvät indikaattorit ovat merkittävässä määrin riippuvaisia kirjaamis- ja tilastointikäytänteistä, mikä voi johtaa osaoptimointiin. On myös huomioitava, että elintapaneuvontaa voidaan toteuttaa monella eri tavalla, kasvokkain, ryhmäohjauksena, etäohjauksena, digitaalisesti. Elintapaneuvontaa ja elintapamuutoksen tukea tulisi rahoituksella ohjata toteutettavaksi myös monitoimijaisesti ja järjestöjen kanssa yhteistyössä.

Merkillepantavaa on, että tulosindikaattoreista puuttuu kansanterveysnäkökulma mielenterveysnäkökulmaa lukuun ottamatta. Diabetesliitto ehdottaa tulosindikaattoria kehitettäväksi tyyppin 2 diabetekseen sairastuneiden osuudesta hyvinvointialueen asukaslukuun ikäryhmittäin. Koska tyyppin 2 diabetekseen sairastuminen on voimakkaasti ikäsidonnaista, pitää

indikaattorissa huomioida ikäryhmät ja myös hyvinvointialueiden demografia. Diabetesta sairastavien määrän on arvioitu kasvavan voimakkaasti, jopa kaksinkertaistuvan, kansainvälisesti ja Suomessa vuoteen 2050.

## **2. Huomionne ehdotetuista pelastustoimen riskikertoimen tekijöistä ja niiden painokertoimista (4 §)?**

-

## **3. Muut mahdolliset huomionne asetuksesta?**

Diabetesliitto muistuttaa, että tyypin 2 diabetesriskissä oleville suunnattava elintapaohjaus ei saa vähentää tyypin 2 diabetekseen sairastuneille annettavaa elintapaohjausta.

Tuominen-Lozic Laura  
Diabetesliitto